

Rapport 2014

Undersökning -chefer för ambulansstationer

Riksförbundet HjärtLung

2014-02-12

Bakgrund och syfte

- ▶ Riksförbundet HjärtLung vill göra allmänheten uppmärksam på hur ambulansvården fungerar i Sverige. Inom ramen för detta arbete har Demoskop fått i uppdrag att genomföra en undersökning riktad till Sveriges ambulansstationer. Undersökningen är en uppföljning till studier som gjordes 2012 och 2013.
- ▶ Syftet med denna undersökning är att **kartlägga stationschefers attityder, kunskaper och agerande** i frågor som rör stationens möjlighet att leva upp till omvärldens krav, mål för Prio 1-larm, måluppfyllelse, målets beslutsfattare, frekvens av personalens kunskapsprov, utrustning i akutambulanserna och framtida utmaningar. I årets undersökning tillkom även två nya frågor varav en uppföljningsfråga om utbildningen och en fråga om EKG diagnos.

Genomförande

- ▶ Undersökningens målgrupp var alla Sveriges chefer för ambulansstationer, en chef kan ansvara för mer än en station. Ambulanscheferna söktes via respektive landstingsväxel och station.
- ▶ Totalt genomfördes 120 telefonintervjuer i målgruppen under perioden 8 – 23 januari 2013. Totalt representerar de 381 stationer.
- ▶ Svarsfrekvensen var 82%.
- ▶ För urvalet svarade en kombination av Par, Demoskop och Bra Röster.
- ▶ Frågeformuläret utformades i samarbete mellan Demoskop och Riksförbundet HjärtLung.
- ▶ Ansvarig för undersökningen inom Riksförbundet HjärtLung var Pär Hommerberg och Peter Edfelt.
- ▶ Demoskops projektansvarige var Lovisa Rickberg.

Antal svar och svarsfrekvens per län

Län	Antal 2014	Antal 2012	Antal 2011	Andel svar	Antal stationer
Dalarna	7	4	6	100%	22
Gotland	2	2	2	100%	4
Gävleborg	6	6	6	100%	22
Halland	3	7	5	100%	4
Jämtland	4	2	4	67%	12
Jönköping	2	5	1	40%	7
Kalmar	5	4	2	100%	17
Kronoberg	1	2	1	50%	3
Norrbottn	12	15	12	100%	33
Skåne	9	8	3	69%	51
Blekinge	2	2	2	100%	5
Stockholm	18	12	7	72%	49
Södermanland	3	2	4	75%	12
Uppsala	2	2	3	40%	4
Värmland	7	6	6	100%	17
Västerbotten	4	4	4	80%	12
Västernorrland	6	6	3	100%	9
Västmanland	3	2	1	100%	8
Västra Götaland	14	14	10	88%	71
Örebro	3	2	-	100%	9
Östergötland	3	4	4	75%	10
Totalt	120	111	86	82%	381

Resultat

Målen för larm varierar kraftigt

- ▶ **8 av 10 tycker att stationerna lever upp till omvärldens krav och förväntningar**
  - ▶ I jämförelse med 2012 anser något fler att det är möjligt att leva upp till omvärldens krav utifrån de resurser som finns till förfogande.
  - ▶ Andelen är något högre i Götaland och något lägre i Norrland.
  - ▶ I Gävleborgs län, Skåne och Värmland är man mest positiv.
  - ▶ Främsta anledningar att *inte* uppfylla förväntningar är begränsade resurser i kombination med onödiga körningar och långa avstånd på glesbygden.
- ▶ **Mål för Prio-1 larm i stort sett kvar på samma nivå...
... men 1 av 10 frångår dock målet för Prio-1 larm och inför kvittensid 90 sek**
  - ▶ Målen för hur stor andel av befolkningen som ska nås inom 20 min vid Prio 1-larm varierar mellan 65% och 95%.
  - ▶ 4 av 10 har ett mål att nå 85%-95% av befolkningen inom 20 min, vilket är i linje med föregående år. Götaland och Storstadslän är det 6 av 10.
  - ▶ I storstadslän uppger knappt 1 av 4 att de frångått mål för Prio-larm och i stället inför de kvittensid 90 sek. Här är det också fler än tidigare som anger att målen uppfylls i högre utsträckning.

God tillgång till medicinsk utrustning

- ▶ Flertalet har inte justerat sina mål de senaste åren, men bland de 27% som ändrat är det något fler som höjt sin ambition än som sänkt den.
- ▶ Det fler än tidigare som anser att stationerna kan uppnå sina mål, andelen har ökat till 6 av 10 (från 5 av 10 år 2012).
- ▶ **3 av 10 lever inte upp till sina uppsatta mål för Prio 1-larm**
  - ▶ Främsta orsaken till att man inte lyckas nå sina mål uppges vara brist på för långa avstånd och för lite resurser i kombination med ökande belastning i form av fler transporter.
- ▶ **Vissa skillnader i medicinteknisk utrustning**
  - ▶ I stort alla ambulanser finns utrustning som krävs för hjärtinfarkt och andelen har gradvis ökat sedan 2011.
  - ▶ Alla bilar är utrustade med EKG och defibrillator, däremot uppges knappt 4 av 10 att samtliga bilar är utrustade med ventilator.
  - ▶ Endast 3% uppges att de har möjligheter till blodprov som mäter tropamim.
  - ▶ 3 av 4 anser i mycket hög utsträckning att EKG tas när den bör. Svaren varierar mellan länen.

God tillgång till medicinsk utrustning

- ▶ **Majoriteten anser att de har den extrautrustning som krävs, men en viss tveksamhet kan dock skönjas**
  - ▶ Något färre än föregående år, drygt hälften anser sig helt och hållet ha den utrustning som krävs för att garantera bra vård och andelen är lägre.
  - ▶ Drygt 9 av 10 anser att de åtminstone nästan har den utrustning som krävs.
  - ▶ Svaren varierar från län till län, sämst i Stockholm bäst i Dalarna och Värmland.
- ▶ **Kompetensförsörjning och samverkan största utmaningarna**
  - ▶ Att kunna hålla jämn nivå med ökade kompetenskrav och locka personer med rätt kompetens till yrket uppger många är stora utmaningar för framtidens vård.
  - ▶ En annan utmaning är och få en mer välfungerande vårdkedja; öka samverkan, öka antalet patienter till *rätt* vårdnivå och att få större inflytande att bedöma och ge vård i hemmet.

Slutsatser

---

1. Överlag fungerar ambulansvården bra

- ▶ Många uppger att de känner att de kan erbjuda den vård och kvalitet som förväntas av allmänheten.

2. Syftet med mål för Prio 1-larm är oklart

- ▶ Olika stationer har olika mål och det finns en tendens att istället införa helt nya målsättningar. Frågan är vad Prio 1 målen har för konkret funktion och i vilken utsträckning det ger svar på ambulansvården fungerar?

3. Avstånd och resurser i förhållande till ökat antal transporter hinder för måluppfyllelse

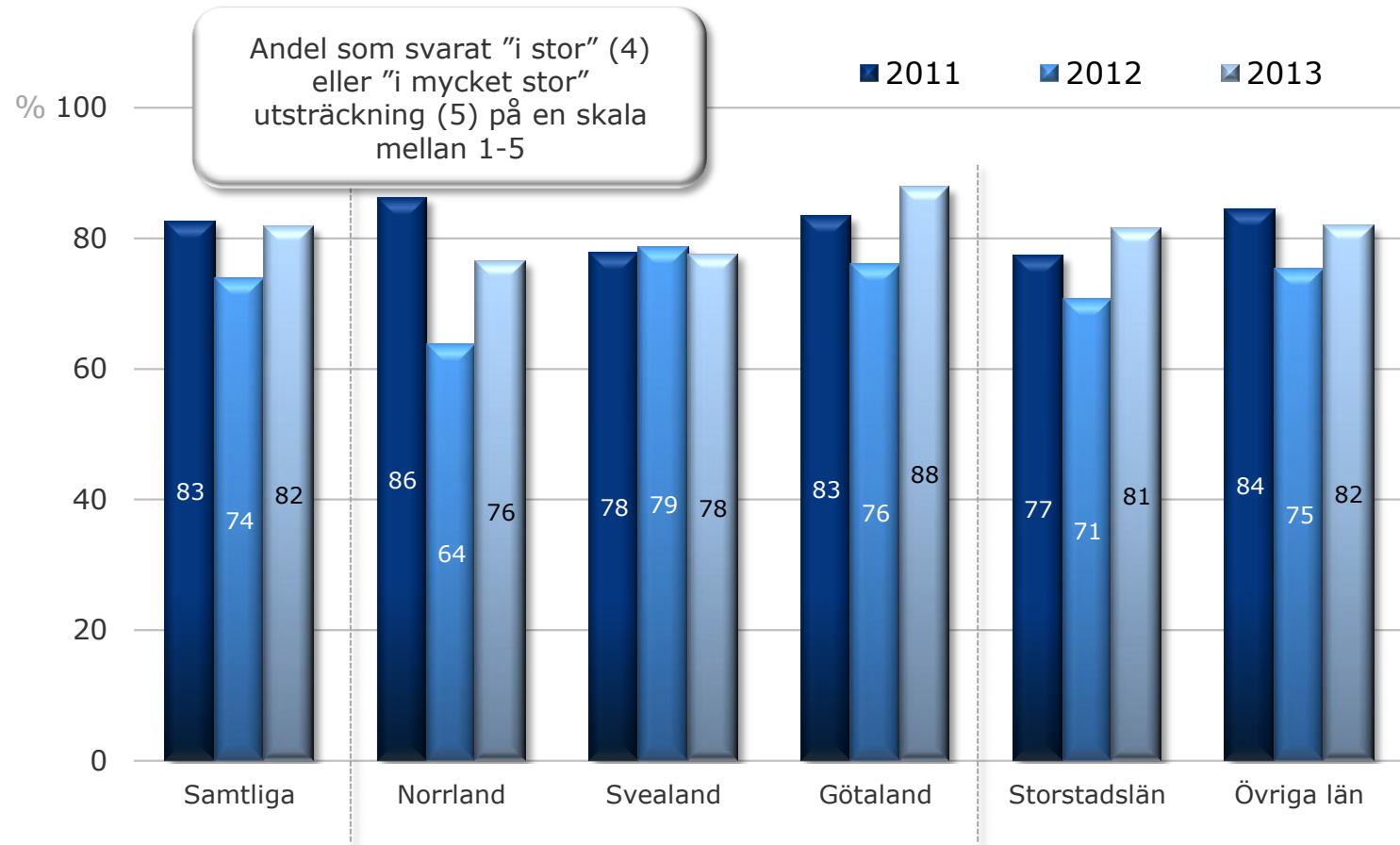
- ▶ Generella problemet är att ha tillräckligt med resurser att för att hinna med ett ökat tryck av transporter och uttryckningar och på glesbygden kunna hantera de långa avstånden.

4. Kompetensförsörjning, samverkan och resurser för en ökad tillgänglighet är stora utmaningar för framtiden

- ▶ Hur vårdkedjan ska utvecklas för att kunna prioritera och erbjuda patienterna rätt vård är en stor utmaning för framtidens ambulanssjukvård.

Fler upplever att stationerna lever upp till omvärldens krav och förväntningar

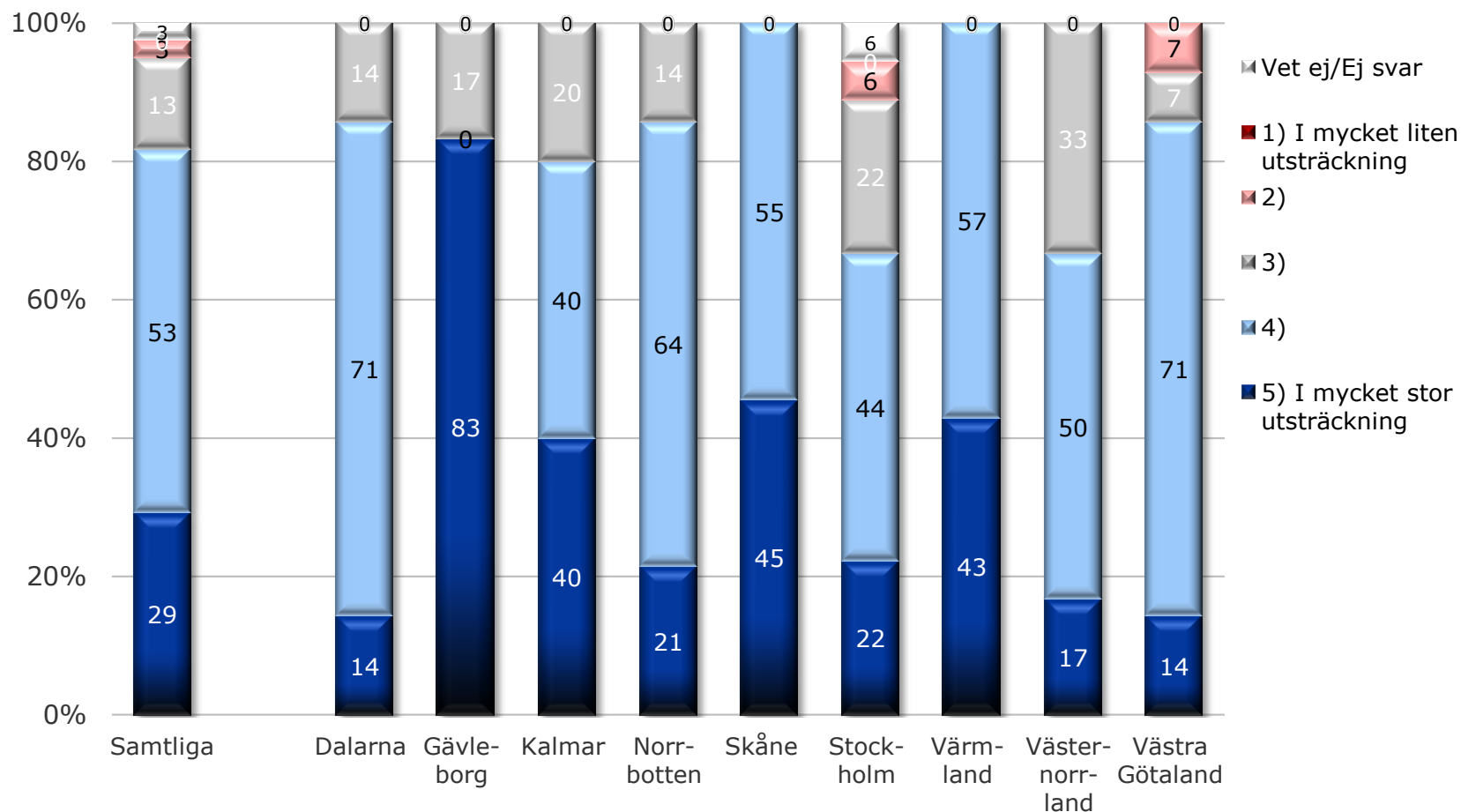
I vilken utsträckning upplever du att stationen/stationerna inom ditt ansvarsområde har möjlighet att leva upp till omvärldens krav utifrån de resurser som finns till förfogande?

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013
februari 2014

Gävleborg ger högst "betyg" till sin verksamhet

I vilken utsträckning upplever du att stationen/stationerna inom ditt ansvarsområde har möjlighet att leva upp till omvärldens krav utifrån de resurser som finns till förfogande?

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013
februari 2014

Begränsade resurser och geografin gör att man inte lyckas uppfylla förväntningarna

De tre vanligaste orsakerna

1. För lite resurser
2. För långa avstånd
3. För många onödiga körningar →
  - Attityder hos allmänheten
  - Rädsla att göra fel hos SOS alarm

"Omvärldens krav är mycket högre än vad våra resurser kan"

" Eftersom antalet uppdrag har ökat ganska mycket medan resurserna inte ökat på samma vis. Det innebär längre väntetider - och därför kan vi inte uppfylla förväntningar på att komma i tid som vi har. Resursbrist."

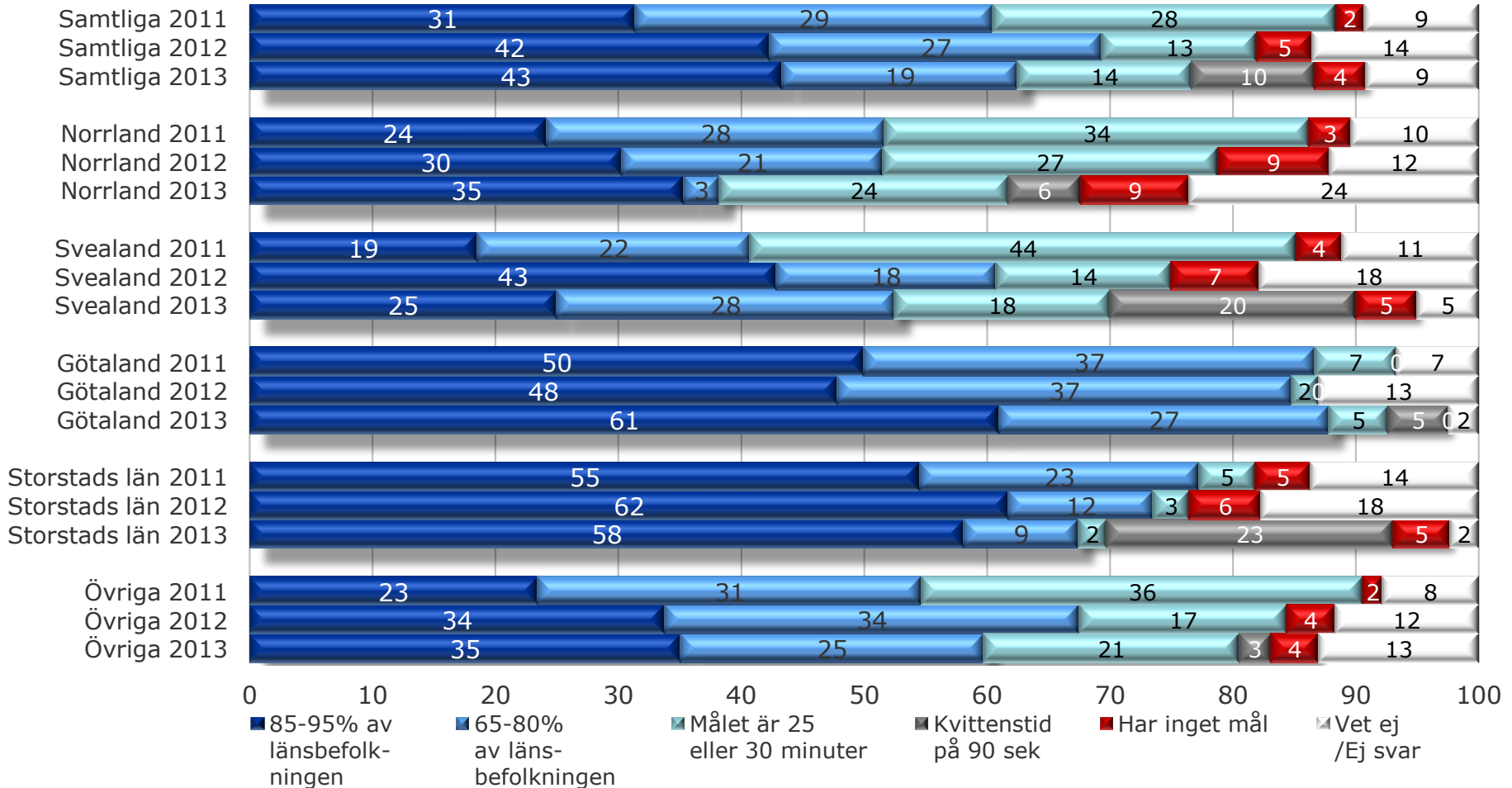
" Folk tror att vi kan komma på en gång och vi har en yta som är stor och hinner inte. Stora ytor med lite folk."

"Vi har begränsade resurser på ett stort område. Vi ser en ökad användning av ambulanstransporter idag. Det gäller både den enskilda patienten och sjukhus som använder oss som transportmedel."

Målen för Prio 1 larm

Ökad användning av kvittensid
90 sek istället för uppsatta mål
– försvårar översikt bilden

Hur stor andel av länsbefolkningen har ni som mål att nå **inom 20 minuter** vid Prio1-larm (från det att SOS Alarm mottar samtalet till dess att ambulans når patient) under förutsättning att det finns en tillgänglig akutbil?

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011 ;111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013

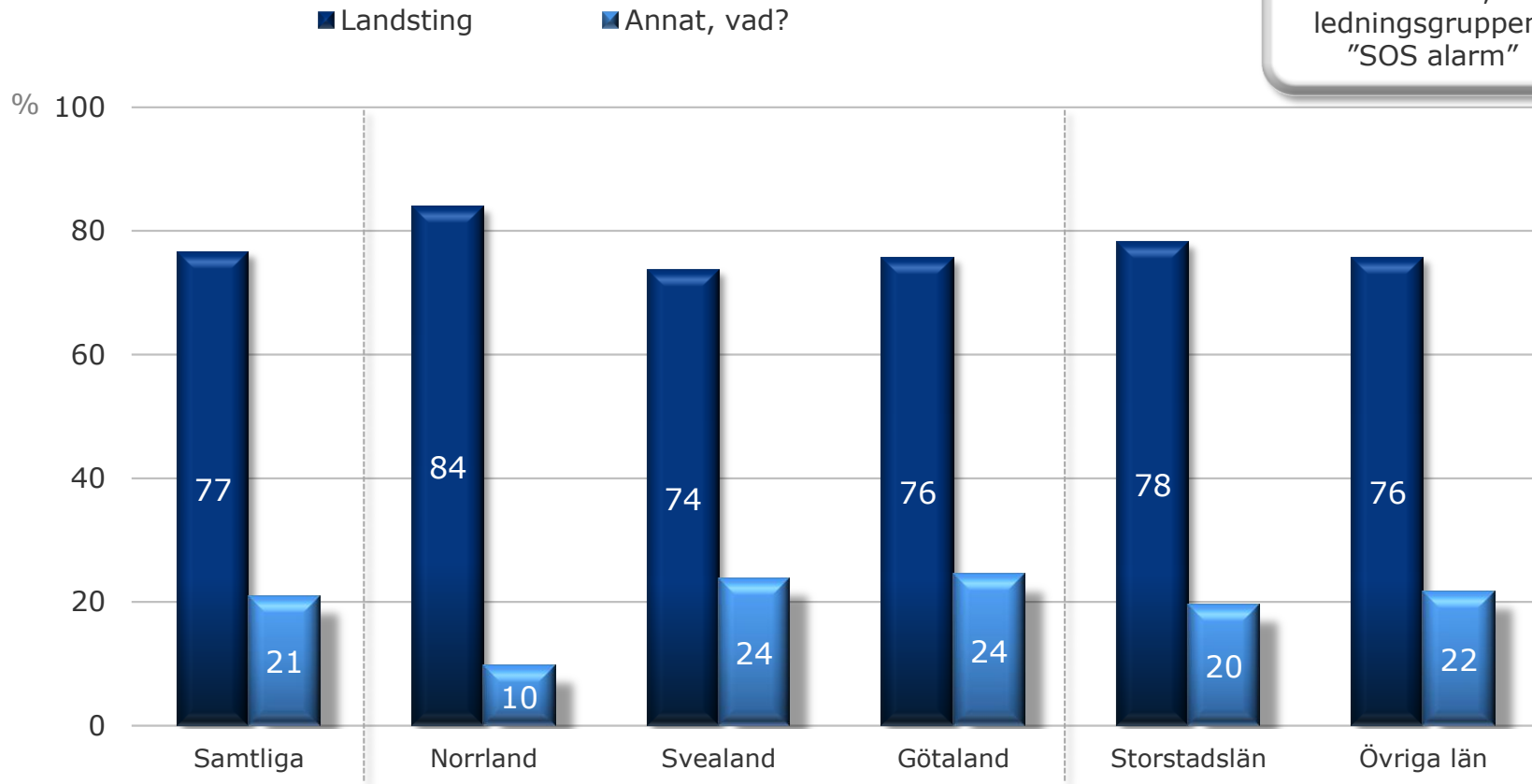
februari 2014

Landstinget bestämmer oftast målet

Vem eller vilka bestämmer målet för Prio1 larm (dvs målet om hur stor andel länsinvånarna ska nås inom uttalad tid)?

Annat, exempel:

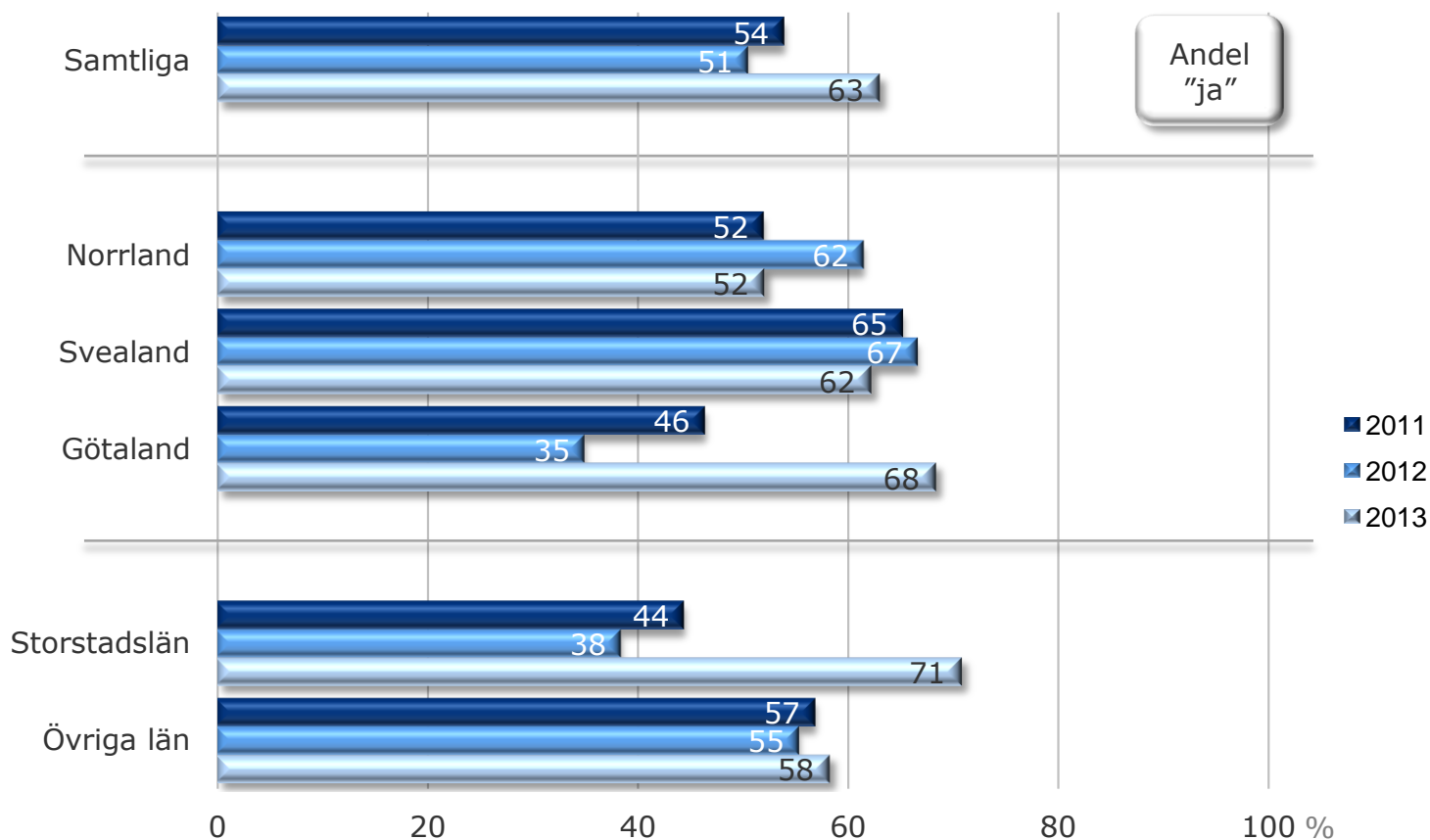
Politiker,
ledningsgruppen,
"SOS alarm"

Bas: Angett mål (inklusive vet ej), 115 intervjuer
februari 2014

Drygt 6 av 10 lever nu upp till målen

Lever stationen/stationerna inom ditt ansvarsområde upp till målet för Prio1 larm?

Bas: Angett mål, 76 intervjuer 2011; 91 intervjuer 2012; 108 intervjuer 2013

februari 2014

Geografin och för lite resurser gör att man inte lyckas uppfylla målen

De tre vanligaste orsakerna

1. För långa avstånd
2. För lite resurser
3. För hög belastning

Det är inte alltid bilarna räcker till.

" Dom långa avstånden och resursbrist."

" Vi måste åka långt här i glesbygden, folk bor ju långt bort."

" Ena stationen uppfyller målet. Den andra stationen klarar det inte riktigt lika bra. Resursproblem i förhållande till ökade trycket på sjukvård och ambulanssjukvård. På fyra år har vi ökat transportererna med minst 35%."

" För få bilar, (eller vi används på fel sätt.)"

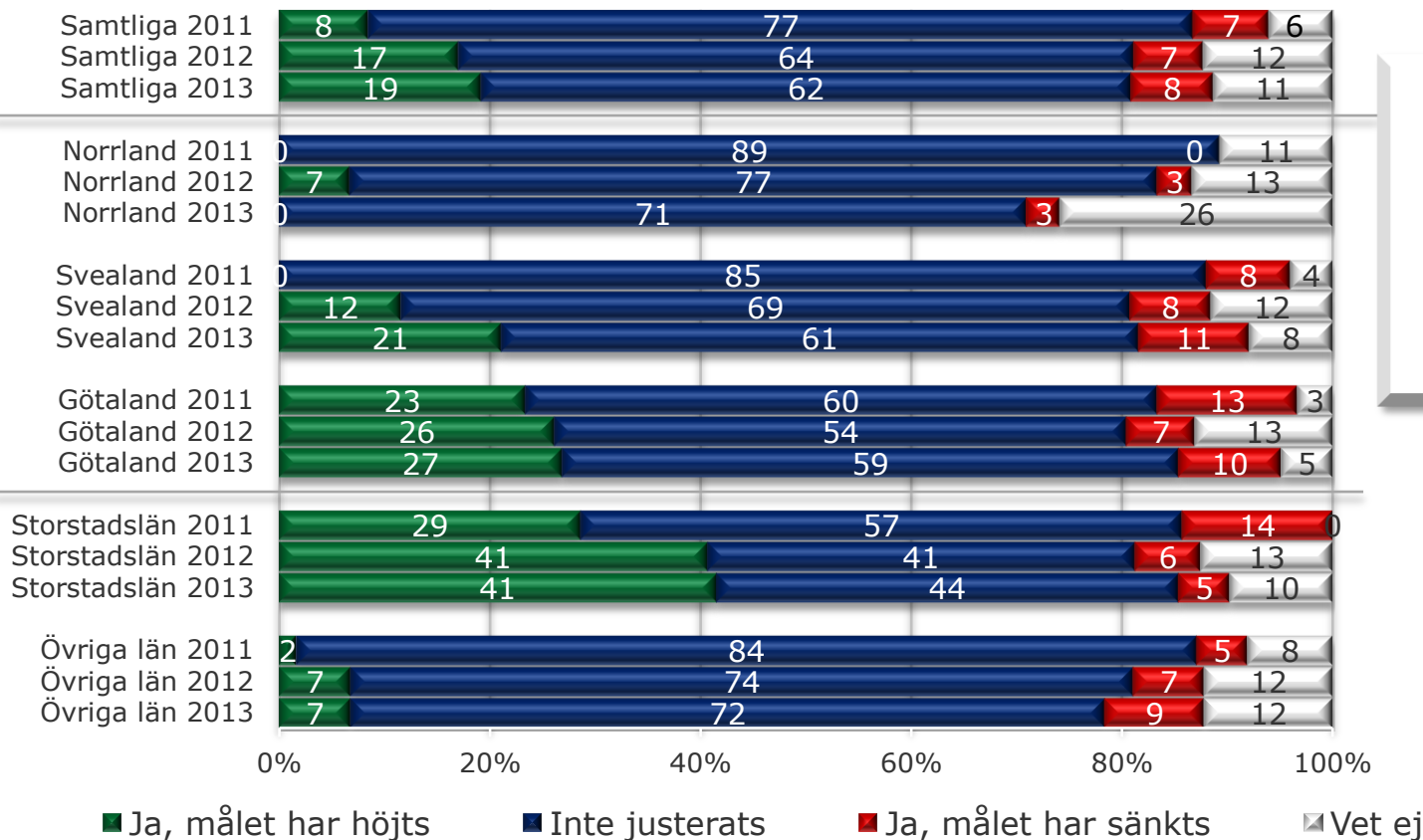
" Problemet är att vi har för hög belastning. Vi har en belastning på 70% dygnet runt. Vi måste täcka upp för andra stationer. Vid minsta lilla störning faller målet."

" Vi vet ej ännu, för mycket körningar troligen. Vi utreder just nu"

Målen för Prio 1 larm har justerats främst i storstäderna

Har målet för Prio1 larm någon gång under de senaste åren justerats?

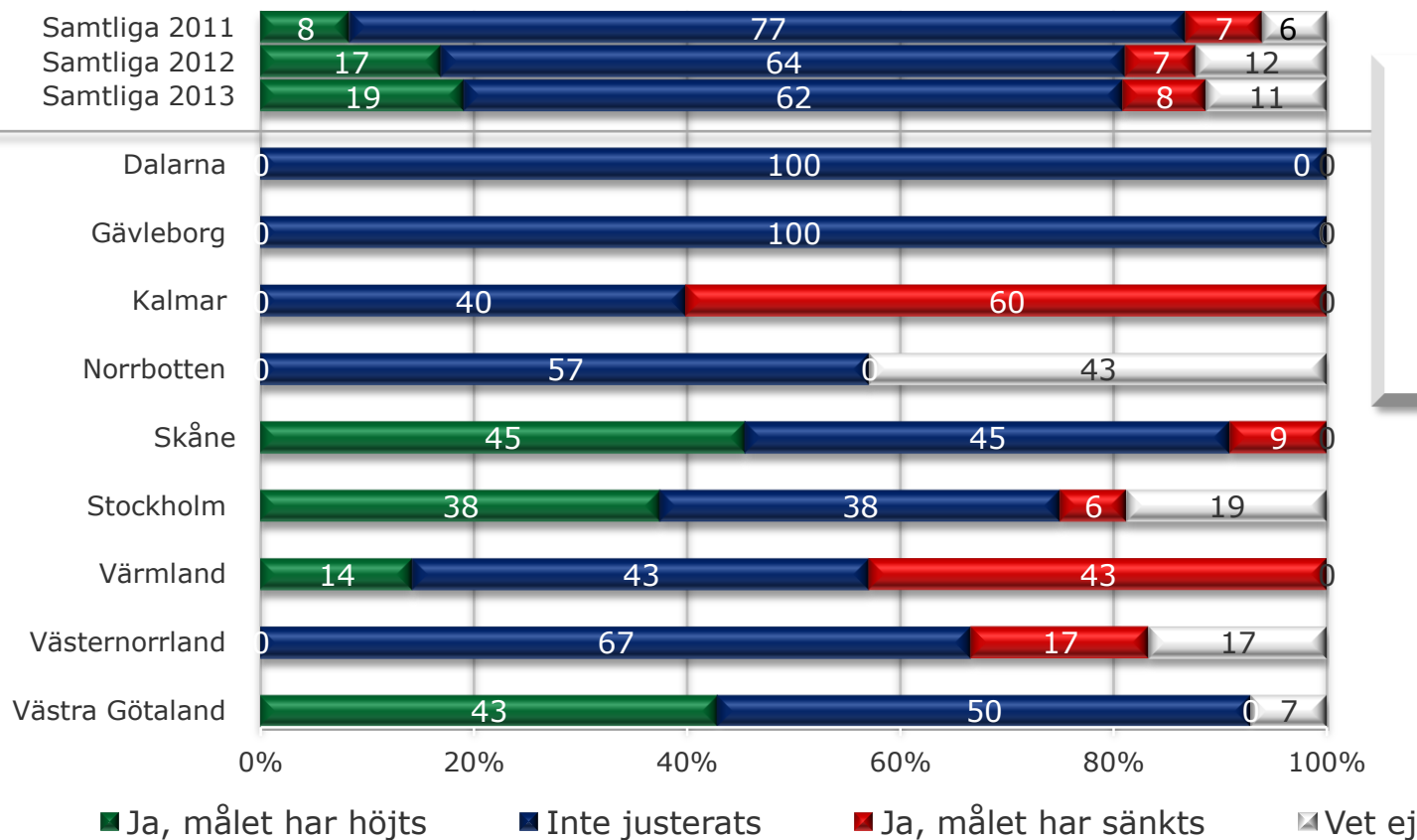
**Målen har höjts:
nä större andel av
befolkningen alt.
kortare tid**

**Målen har sänkts:
Lägre andel av
befolkningen, alt.
längre tid**

Bas: Angett mål (inklusive vet ej), 84 intervjuer 2011; 106 intervjuer 2012; 115 intervjuer 2013
februari 2014

Viss skillnad mellan länen

Har målet för Prio1 larm någon gång under de senaste åren justerats?

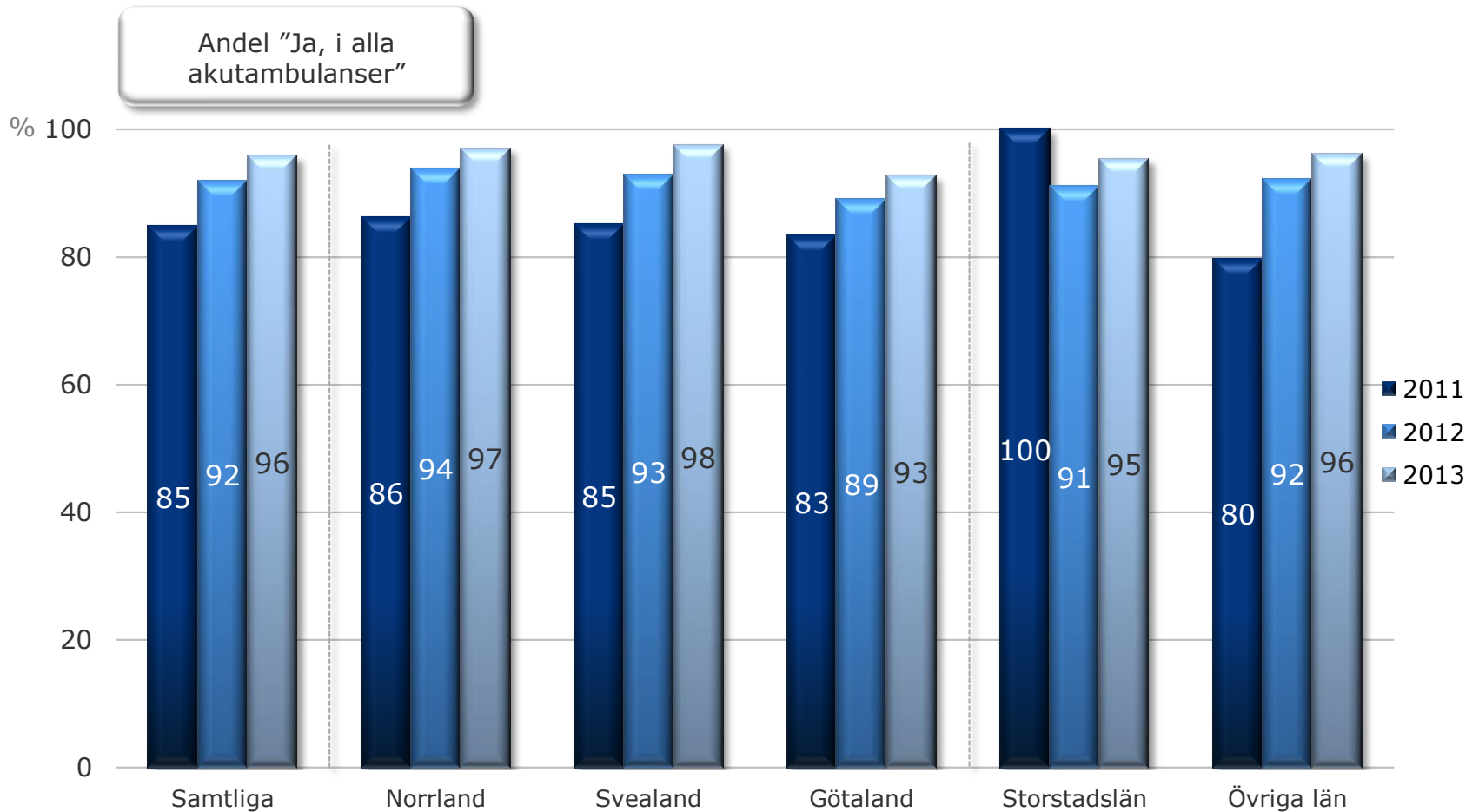
**Målen har höjts:
nä större andel av
befolkningen alt.
kortare tid**

**Målen har sänkts:
Lägre andel av
befolkningen, alt.
längre tid**

Bas: Angett mål (inklusive vet ej), 84 intervjuer 2011; 106 intervjuer 2012; 115 intervjuer 2013
februari 2014

Utrustning för hjärtinfarkt finns i större utsträckning

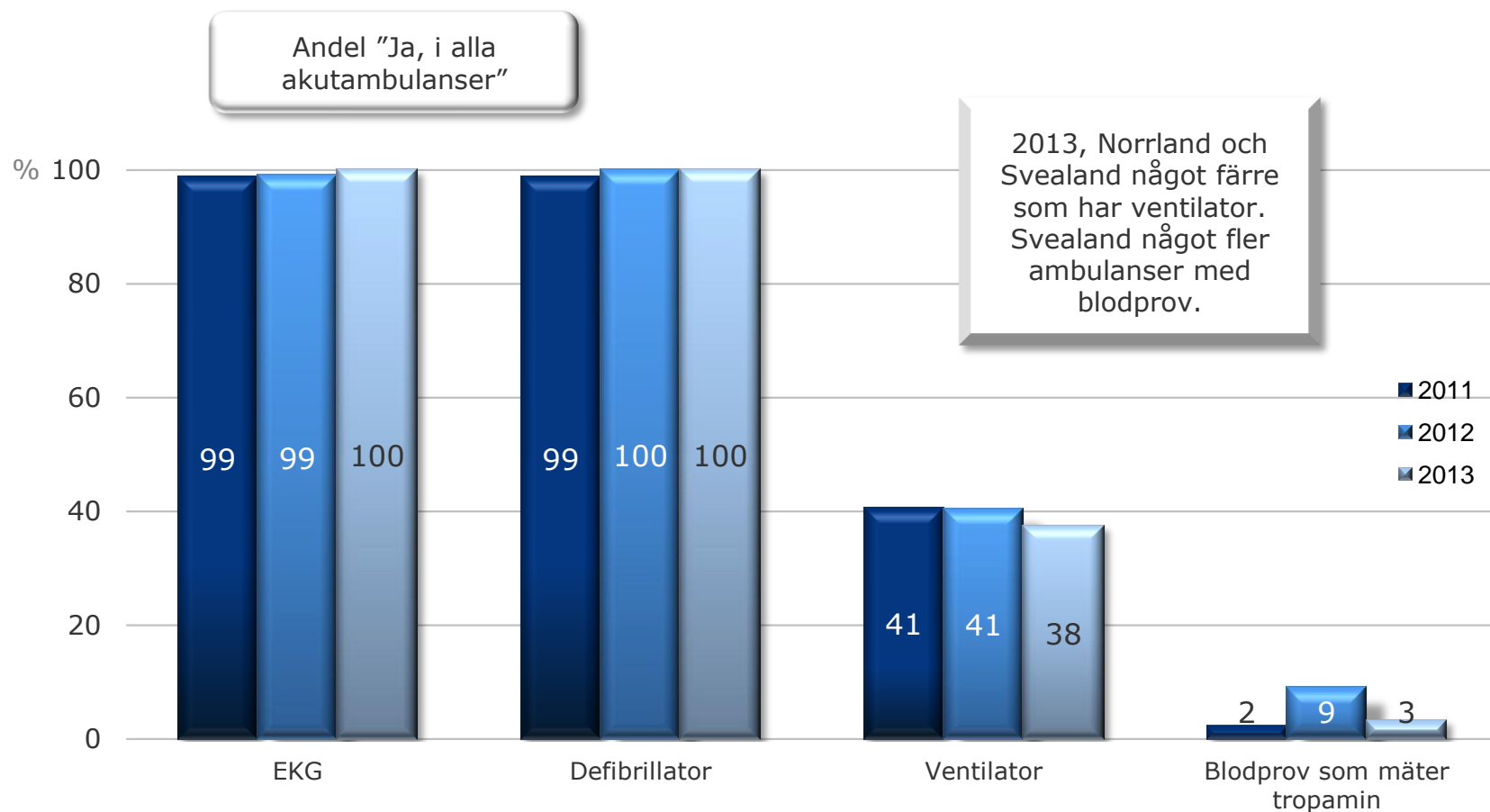
Vilken medicinskteknisk extrautrustning finns att tillgå i akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde?
Finns utrustning för hjärtinfarkt?

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013
februari 2014

I stort sett alla bilar har EKG och Defibrillator

Vilken medicinskteknisk extrautrustning finns att tillgå i akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde?
Finns... ?

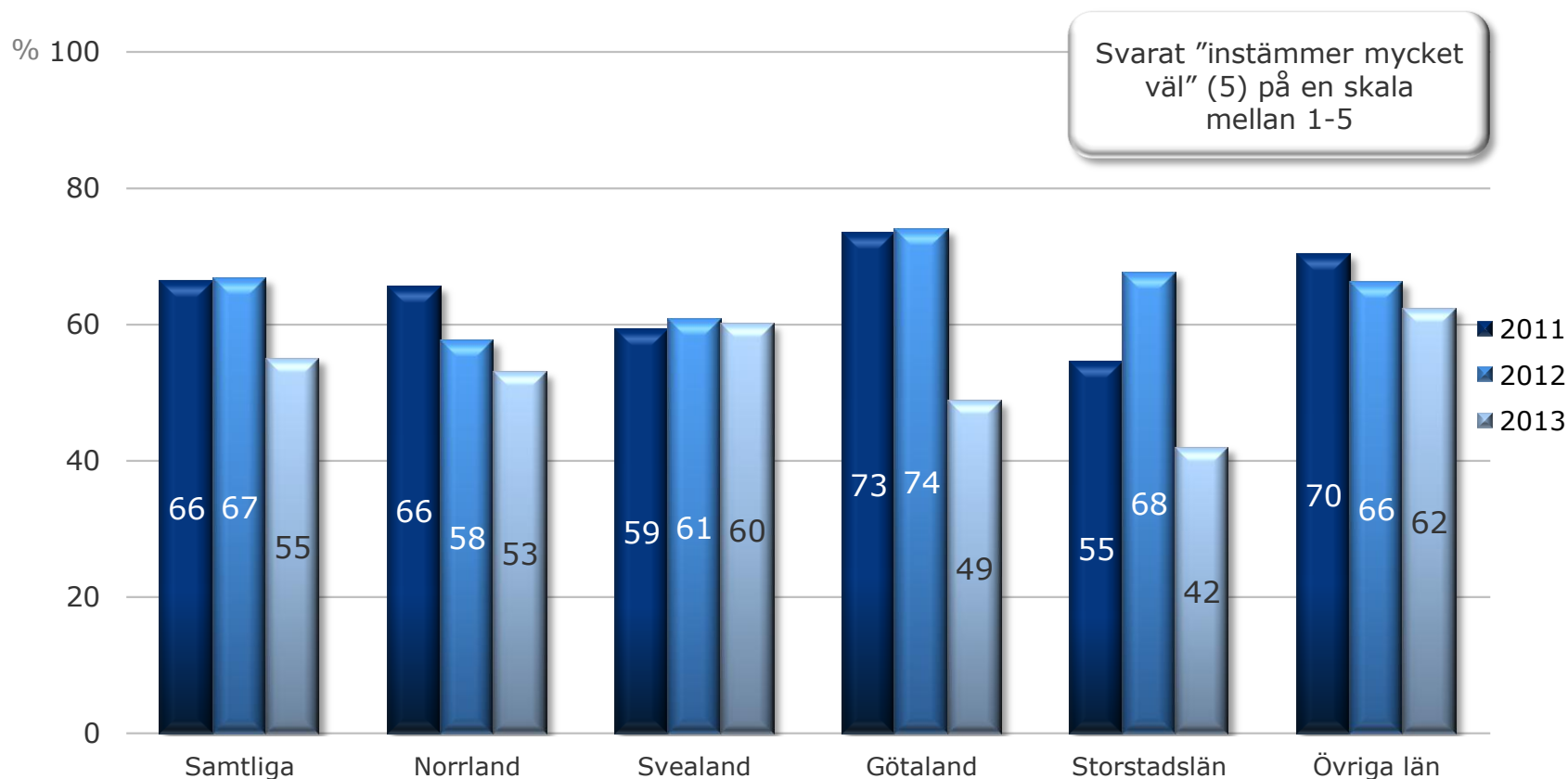

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013

februari 2014

Färre anser att de till fullo har den medicintekniska utrustning som krävs

I vilken utsträckning instämmer du i att akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde har den medicinsktekniska extrautrustning som krävs för att ge bästa möjliga vård?

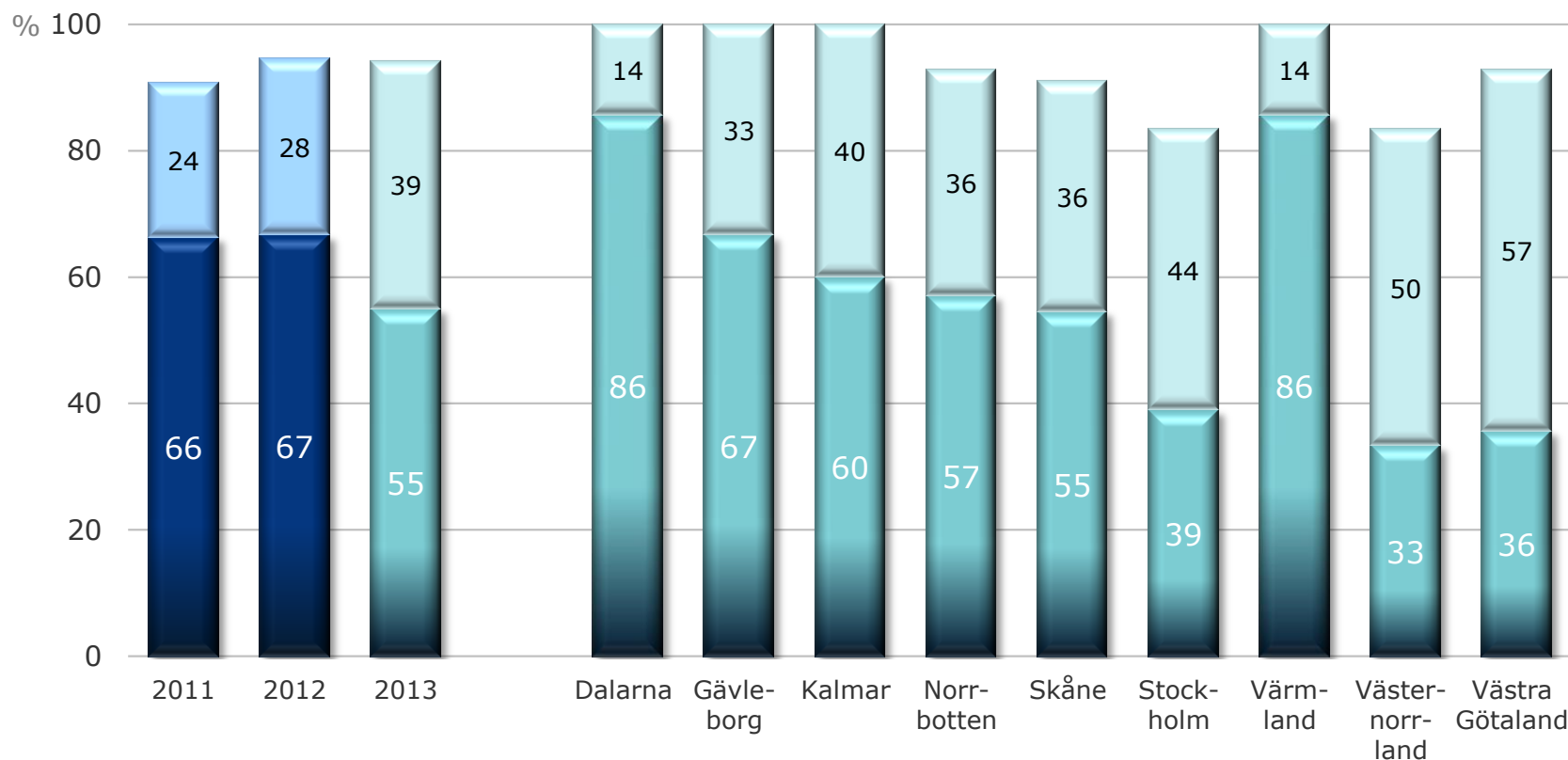
Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013

februari 2014

Viss skillnad mellan länen

I vilken utsträckning instämmer du i att akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde har den medicinsktekniska extrautrustning som krävs för att ge bästa möjliga vård?

- (4) Instämmer väl
- (5) Instämmer mycket väl

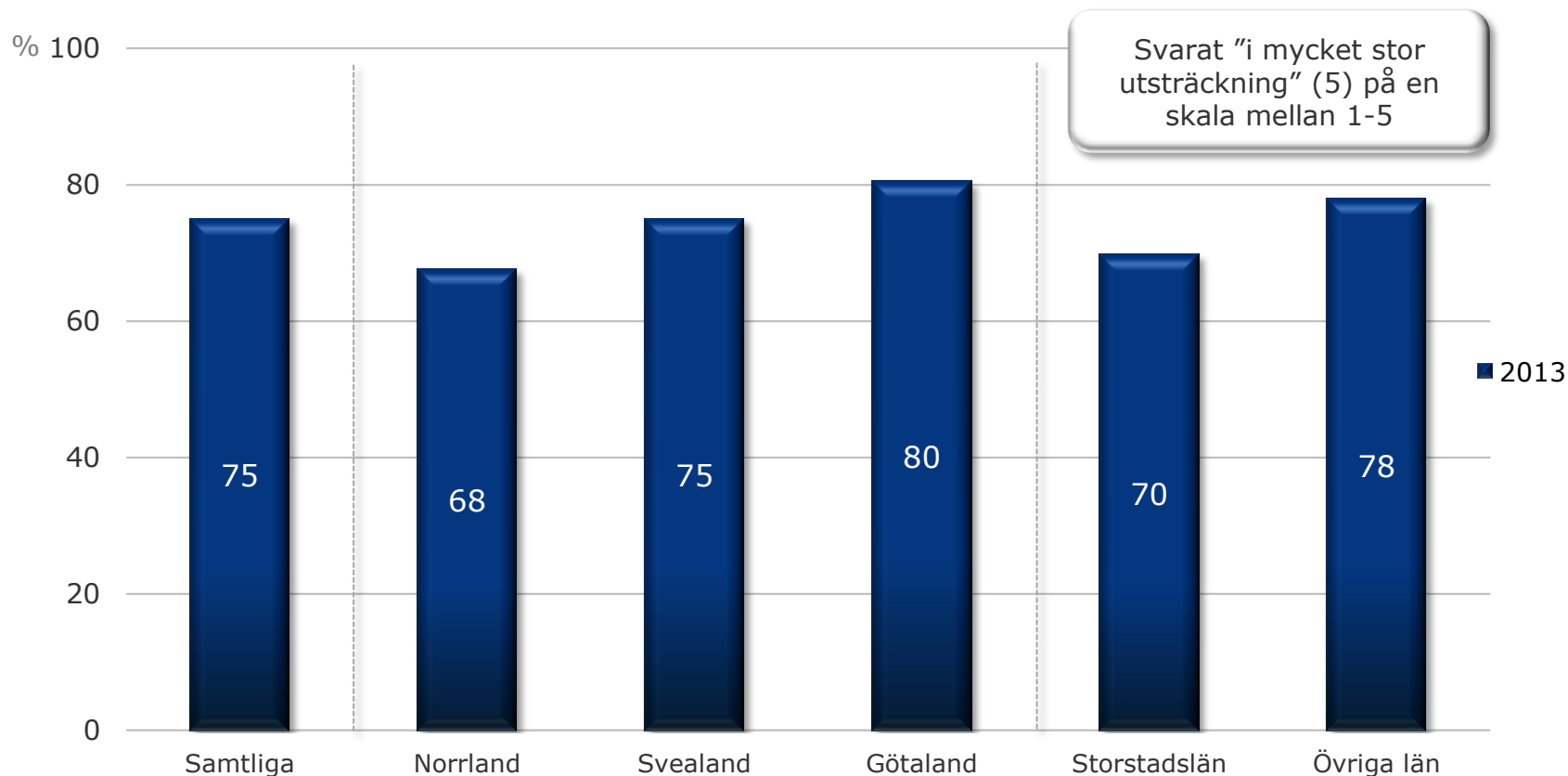

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013

februari 2014

3 av 4 anser att EKG diagnos ställs när den bör i mycket stor utsträckning

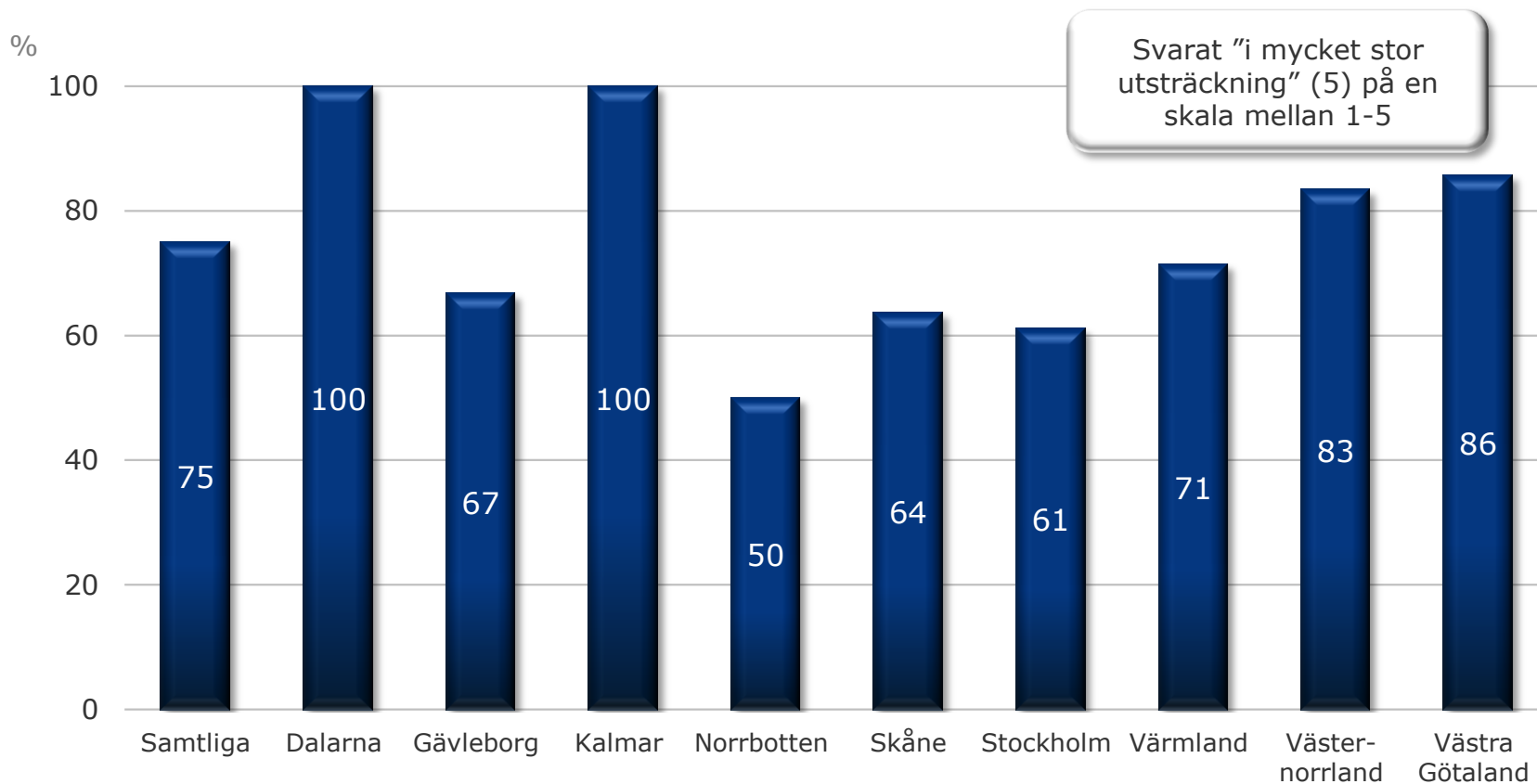
I vilken utsträckning instämmer du i att EKG diagnos ställs när den bör? Svara på en skala 1-5, där 1 betyder i mycket liten utsträckning

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013
februari 2014

3 av 4 anser att EKG diagnos ställs när den bör i mycket stor utsträckning

*I vilken utsträckning instämmer du i att EKG diagnos ställs när den bör?
Skala 1-5, där 1 betyder i mycket liten utsträckning*

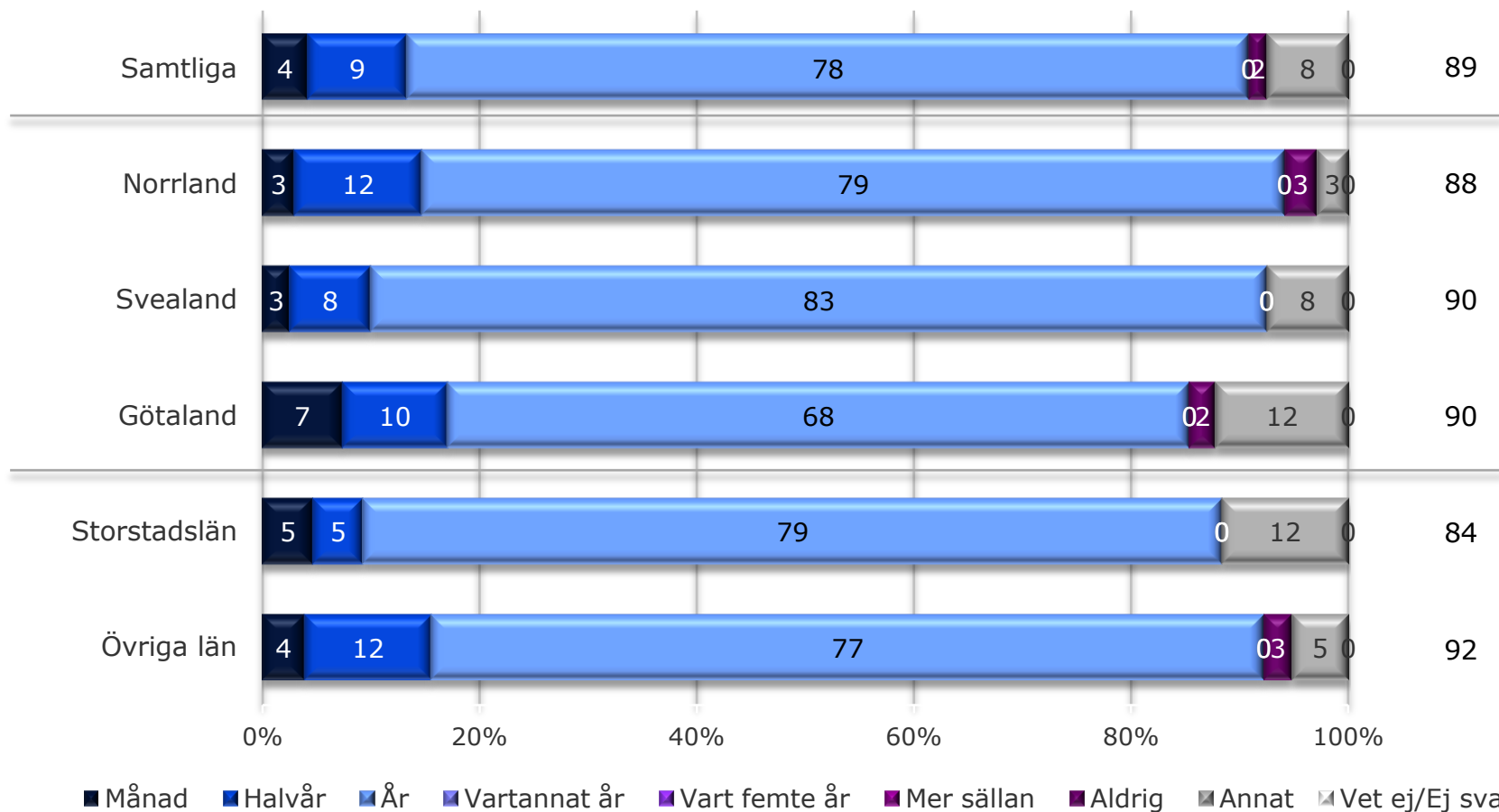
Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2011; 111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2013
februari 2014

En klar majoritet genomför kunskapsprov minst årligen

Hur ofta genomförs regelbundna kunskapsprov av ambulanspersonalens (dvs för ambulans-sjuksköterskor inom ditt ansvarsområde) kompetens? Ungefär minst en gång varje...?

Anser att det görs tillräckligt ofta (%)

Bas: Samtliga, 120 intervjuer
februari 2014

Utmaningar för den framtida vården

De tre vanligaste orsakerna

1. Kompetensförsörjning
2. Samverkan inom vården
3. Mer resurser för att kunna öka tillgängligheten

Få rätt patient till rätt vårdnivå.

“ Kompetensförsörjning - få folk att vilja jobba i sjukvården med de arbetstider och förutsättningar som råder.”

“Att kunna prioritera patienter till rätt vårdnivå, så att inte alla körs till akuten så det blir kaos.”

“ Kunna jobba mer med bedömning ute på plats och ledning och styrning till rätt vårdnivå. Idag jobbar vi bredare med att utöka samarbetet med primärvården och med kommunen. Utöka våra kontaktytor.”

“ Hantera den enorma ökning av antalet uppdrag. Hos oss har det ökat 47% sedan 2010”

“ Kompetensen i ambulanserna. Vi kan knappt hålla de svenska sjukhusen öppna pga kompetensbrist. Hur ska vi då svara för ökade kompetenskrav i ambulansvården? Högskoleplatserna räcker inte. Man slåss om sjuksköterskorna.”

“ Vi behöver kunna få behandla folk i hemmet.”